

Investigation of the Effect of Piano Education on Attention and Concentration in Preschool Children with Attention Deficit Hyperactivity Disorder

Pinar Celik Demiray

Bolu Abant Izzet Baysal University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education,
Department of Music Education, Bolu, Turkey
E-mail: pinarcelik@ibu.edu.tr

Safiye Sunay Yildirim Dogru

Dokuz Eylul University, Buca Faculty of Education,
Department of Special Education, Department of Mentally Handicapped, Izmir, Turkey
E-mail: sunay.dogru@deu.edu.tr

Abstract

The aim of this study was to determine the effect of piano education on preschool children with attention deficit and hyperactivity problem on attention and concentration. . In this study, 30 minutes of piano training was applied to two 5-6 year old preschool students with attention deficit and hyperactivity disorder for 1 year (12 months) to improve their attention skills. The other two students were the control group. Multiple polling model among subjects was used in the study. In addition, Attention Collection Test (FTF-K) was used as data collection tool for children aged 5-6 years. Before the piano lesson application, all children underwent a pre-test of the attention-taking test (FTF-K). After the program was applied, the same test was applied again as the last test. Finally, the differences between pre-test and post-test were examined. After long-term piano education, it was concluded that “FTF-K” attention test results were higher in students with hyperactivity attention deficit compared to other students.

Keywords: Piano Education, Attention Deficit and Hyperactivity, Preschool, Attention and Concentration Skills

Special Issue of Educational Sciences

DOI: 10.7176/JSTR/6-06-06

Okul Öncesi Dönem Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklarda Piyano Eğitiminin Dikkat ve Konsantrasyon Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Özet

Çalışmanın amacı, normal gelişim gösteren ve dikkat eksikliği ve hiperaktivite problemi olan okul öncesi dönemi çocukların aldıkları piyano eğitiminin, dikkat ve konsantrasyon üzerindeki etkisini belirlemektir. Bu çalışmada, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan 5-6 yaş grubu okul öncesi dönemi 2 öğrenci ile dikkat becerilerinin geliştirilmesine yönelik 1 yıl (12 ay) süre boyunca haftada 30 dakika piyano eğitimi uygulaması yapılmıştır. Diğer 2 öğrenci ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Araştırmada tek denekli araştırma modellerinden denekler arası çoklu yoklama modeli kullanılmıştır. Ayrıca veri toplama aracı olarak Beş-Altı Yaş Çocukları İçin Dikkat Toplama Testi (FTF-K) kullanılmıştır. Piyano dersi uygulamasından önce tüm çocuklara “Beş-Altı Yaş Çocukların Dikkat Toplama Testi (FTF - K)” dikkat testinin ön testi yapılmıştır. Program uygulandıktan sonra aynı test son test olarak tekrar uygulanmıştır. Son

olarak ön test ile son test arasındaki farklar incelenmiştir. Uzun süreli piyano eğitimi uygulamasından sonra hiperaktivite dikkat eksikliği olan öğrencilerde “FTF-K” dikkat testi sonuçlarının diğer öğrencilere oranla yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Piyano Eğitimi, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite, Okul Öncesi Dönem, Dikkat ve Konsantrasyon Becerileri

Giriş

Müzik eğitiminin, eğitime ve çocuk gelişimine bilişsel ve devinişsel katkıları son derecede önem taşımaktadır. Uçan (1987)’a göre; müzik öğretimi yoluyla birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha bilinçli, daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve verimli olması beklenir (Akt: Say, 2005) Ayrıca müzik yoluyla müzik dışı becerilerin geliştirilebilmesi konusunda da son yıllarda yapılan araştırma çalışmaları hız kazanmıştır. Müzik eğitiminin gelişime katkısının önemi, başarı getiren bir etkinlik olmasından ileri gelmektedir. Müziğin getireceği başarı, öğrencilerin yaşamını etkilemekle birlikte bireysel davranış değişiklikleri meydana getirmesi bakımından da önemlidir. Özellikle engelli çocuklar için başarının kendisi büyük önem taşımaktadır. Başarı motivasyonu artırır ve çocukların kendilerine güvenmelerini sağlar, bu da çocukların diğer alanlarda başarılı olma isteklerini pekiştirir (Artan, 2001). "Müzik, özü itibarıyla eğitsel bir nitelik taşır. Herkes, müzikle ilişkisinin biçimine, yönüne, kapsamına ve derecesine göre ondan bir şey alır; bir şey edinir; bir şey kazanır" (Uçan, 1996).

Geçmişten günümüze tüm dünyada yapılan çalışma ve araştırmalar, okulöncesi dönemde verilen eğitimler içerisinde müzik eğitiminin de bireyin çok yönlü gelişimine olumlu katkı sağladığını göstermektedir. (Temiz, 2006). Gerek beden, gerek zihin gelişiminin en hızlı seyrettiği bebeklik ve erken çocukluk döneminde müzik eğitimi, gelişime katkı sağlamaktadır. Buna bağlı olarak yaşamın ilk yıllarında alınan eğitimin, bireyin yaşamı boyunca başarıları üzerinde önemli etkileri olacaktır. Bu nedenledir ki, dünyanın birçok ülkesinde Suzuki, Kodally ve Orff metotlarıyla çocukları müzik eğitimine erken yaşta başlatan okullar bulunmaktadır. Erken yaşta müzik eğitimine başlanılmasının ana hedefi profesyonel müzisyen yetiştirmek değil, çocukta etkin ve sağlıklı bir gelişim elde edebilmektir. Çeşitli duyguları, düşünceleri, izlenimleri sesler ve ritimlerle ifade etmeyi sağlayan müzik, okul öncesinde önemli bir etkinliktir (MEGEP, 2008). Bu dönem, müzik eğitiminin ilk basamağını oluşturur. Müzik eğitimi, başta dil gelişimi olmak üzere, çocuğun sosyal gelişimine, kişilik gelişimine, zihin gelişimine ve duygusal gelişimine açıkça katkı sağlar (Başer, 2004). “Müzik eğitiminin bireyin duyuşsal ve devinişsel davranışlarındaki olumlu etkilerinin yanı sıra, bireyin bilişsel öğrenmelerinde de önemli ölçüde etkili rol oynadığı birçok araştırmayla kanıtlanmıştır” (Şendurur & Akgül Barış, 2002).

Müziğin öğretilmesinde, öğrenilmesinde ve müziğin yaşatılmasında çalgı; kendisinden vazgeçilemez bir materyaldir (Günay ve Özdemir, 2006). Müzik eğitiminde en temel çalgı ise piyanodur. Piyano çalma; duyu organları, zihin ve kasların birlikte çalışması sonucu ortaya çıkan psiko-motor davranış biçimidir (Tufan, 2000). Bu nedenle piyano öğrenme süreci çok yönlü bir süreçtir. Piyano öğretimi, akıl, vücut, görme, işitme, nota okuma, algılama vb. gibi eylemlerle iç içedir (Yüctoker, 2009). Piyano çalma esnasında, birçok duyunun etkin olması nedeniyle, dikkat ve konsantrasyon çok önemli bir yer tutar. Etkin nitelikli bir eğitim için dikkat ve konsantrasyon üzerine odaklanılması şarttır. Bireysel farklılıklar nedeniyle her bireyin öğrenme süreçleri ve dikkat süreleri birbirinden farklıdır. Ancak dikkat süreleri geliştirilebilir. İnsanoğlunun dikkatini herhangi bir şey üzerine odaklayabilmesi için üzerinde enerji ve çaba harcaması gerekmektedir. Edindiği bu çabalar sonucunda dikkatini çeken yeni bilgileri özümseyebilmesi yoğunlaşma olarak açıklanabilir. Yoğunlaşma, öğrenilen bir beceridir ve organizma ihtiyaç duyulan gücü sağlar. Zihni sabit bir nokta üzerinde kalmaya zorlar. Dikkat ise, yoğunlaşma becerisini etkin kılan bir vücut işlevidir. (Günaratana, 1997). Odaklanma, zihinsel etkinlikler gibi bazı etkinliklerin gerçekleştirilmesi için dikkati yöneten bir araçtır. Bu süreçte nelerin dikkat ve çaba harcanarak alınması gerektiğini belirler (Mack, 2007). Sonuç olarak piyano çalma ve öğrenme süreci yoğunlaşmayı ve odaklanmayı gerektirir. Dikkat ise, yoğunlaşma ve odaklanmanın bir ürünü olarak gelişir. Bilişsel ve duyu organlarının piyano çalarken uzun süre çalgıya, notalara, ellerin konumuna ve eserin yorumuna odaklanması dikkat gelişimine olumlu yönde katkı sağlar. Performans anında birden çok noktaya odaklanma gerekliliği süreç içerisinde dikkat süresinin artmasına yardımcı olarak çok yönlü gelişime olanak tanıyacaktır.

Her alanda olduğu gibi müzik eğitiminde de temel becerilerin kazandırılması öncelikli hedef olarak kabul edilir. Eğer bu eğitim piyano çalmak gibi bilişsel, duyuşsal, teknik ve fiziksel pek çok beceriyi birden gerektiriyorsa o zaman uygulamalı eğitimin önemi daha da artar. Piyanoda, iki elin bir arada aynı anda koordineli olarak çalışması gerekir. İki farklı dizek ve anahtarı öğrencinin yukarıdan aşağı doğru eş güdümlü olarak takip etmesi, okuması ve performans dökmesi beklendiği için yoğun dikkat gerektirir. Piyano eğitimi

üst düzeyde disiplin ve motivasyon gerektiren zor bir süreçtir. Bu süreçte irade, dikkat, duyu, algı, düşünme, hafıza hayal gibi yüksek düzeydeki fiziksel ve zihinsel süreçlerin kusursuz işlemesi; fiziksel hareketlerde incelik ve uyum son derece önemlidir (Gasimova, 2010). Bu nedenle hiperkativite ve dikkat eksikliğine sahip çocuklarla çalışılırken son derece sabırlı ve dinamik olmak gerekmektedir. Bu çocukların en büyük problemi yerlerinde durmakta zorluk çekmeleridir. Piyano oturmağında uzun süre oturarak eğitim görmeleri onlar için bir hayli güçtür. Eğitimde ders süresine kısa olarak başlamak ilerleyen süreçte dikkat süresi arttıkça kendiliğinden ders süresini uzatmak gerekebilir. Başlangıçta piyano çalmak onların enerjilerini atmaya yetmeyebilir. Bu nedenle ders süresince farklı etkinlikler düzenlemek enerjilerini atmalarına yardımcı olabileceği gibi dikkatlerini de uyanık tutmalarını sağlar. Demirova (2008), piyano çalmanın çocuğun ellerini ve parmaklarını ustalikle kullanabilme yeteneğini geliştirdiğini ve fazla enerjisini olumlu yönde harcamasını sağladığını ifade etmiştir (s.26).

Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB), yedi yaşından önce başlayan kendini dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik ve dürtüsellikle gösteren nöropsikiyatrik bir bozukluktur (Barkley'den akt: Günay&Savran&Aksoy, 2006). DEHB de belirtileri, aşırı hareketlilik, dikkat eksikliği ve dürtüsellik olmak üzere üç ana başlık altında toplanabilir. Aşırı hareketlilik; çok konuşma, dinleyebilmekte zorlanma, sürekli hareket halinde olma durumudur. Dikkat Eksikliği belirtilerinde ise; üzerine aldıkları bir işi bitirmekte zorlanma, bir işi bitirmeden hemen diğerine geçme, konuşulanı dinlemiyormuş hissi ile dışarıdan gelen herhangi bir uyarıcı ile hemen dikkatinin dağılması gözlenmektedir (Günay&Savran&Aksoy, 2006).

(DEHB) okul öncesi dönem ve okul çağı çocuklarında belirgin hale gelen bir bozukluktur. Çocuğun davranışlarını kontrol etmesi ve dikkatini vermesinde sorun vardır. “Bir türlü yerinde durmayan”, “hayallere dalan”, “düşünmeden davranan”, “dalgın, unutkan” gibi pek çok sıfatla nitelendirilen çocuklardır. Bu davranışlar çoğu çocukta zaman zaman görülebilen durumlar olduğundan tanı konulması için yeterli deneyim ve bilgi birikimi sahibi uzmanların yardımı gerekir. Dikkat gelişimi ve yoğunlaşma üzerine birçok egzersiz ve çalışma teknikleri bulunmaktadır. Bunlar arasında etkili bir yöntem de müzik eğitimidir. Özellikle piyano çalmaya yoğunlaşma bilişsel, duyuşsal ve devinışsel güçleri müziksel bir bütünün üzerinde toplama, dikkat gelişimini arttırabilir. (Uçan, 2005). Piyano çalmak dokunsal, işitsel ve görsel duyarlılıkların farkında olmaktır. Dikkatli olmak, piyano çalma ile ilgili bu duyarlılıklara tümüyle odaklanmaktır. Piyanoda, ellerle algılanan tuşe yerleşimindeki doğruluk duygusu, doğru sesleri çalmaya dönüşür. Piyano çalmayı öğrenirken öğrencilerin kazanmayı denedikleri tüm “doğru”lar vücudun duyarlılıklarında hissedilmektedir (Harre'den akt. Özçelik, 2010). Özellikle özel gereksinime muhtaç çocukların doğru ve başarılarla beslenmiş övgülere büyük ihtiyaçları vardır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı;

1. Hiperaktivite ve dikkat eksikliğine sahip 5 yaş grubu öğrencilerin aldıkları piyano eğitiminin dikkat becerilerine etkisinin olup olmadığını,
2. Okul öncesi dönem dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan çocuklarda piyano eğitiminin dikkat ve konsantrasyon üzerine etkisinin, öğretim bittikten 2 ve 4 hafta sonra kalıcılığını koruyup korumadığını,
3. Piyano eğitimi almış hiperaktivite ve dikkat eksikliğine sahip öğrenciler ile normal gelişim gösteren öğrencilerin FTF-K dikkat testi sonuçları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemektir.

Yöntem

Araştırmada tek denekli araştırma modellerinden denekler arası çoklu yoklama modeli kullanılmıştır. Bir deneysel işlemin, yani bağımsız değişkenin bir denegin farklı davranışları üzerindeki etkilerine bakıldığı desendir. Bir öğretim ya da davranış değiştirme programının etkililiği birden fazla durumda değerlendirmeyi amaçlayan çoklu yoklama modelleri çoklu başlama düzeyi modellerinin bir uyarlamasıdır. Denekler arası çoklu yoklama modeli ise bir bağımsız değişkenin etkililiğinin üç farklı katılımcı üzerinde incelendiği araştırma modelidir (Tekin İftar, 2018).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, İzmir’de bulunan piyano eğitimi hiperaktivite ve dikkat eksikliğine sahip 5-6 yaşında iki öğrenci ile piyano eğitimi almış normal gelişim gösteren iki öğrenci oluşturmaktadır (normal gelişim gösteren çocuklar kontrol grubunu oluşturmaktadır). Araştırma grubu Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite sorunu olan çocuklar DSM-V kriterlerine göre tanı almış ve daha önce sistemli bir müzik-piyano eğitimi almamış Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite tanılı iki kız öğrenciden ve normal gelişim gösteren iki kız öğrenciden oluşmuştur. Çocukların yaş ortalamaları 5’ dir. Araştırma grubunu oluşturan

çocuklar, ölçüte bağlı örneklem seçimi yöntemine göre belirlenmiştir. Bu doğrultuda yüz yüze bakabilme, göz kontağı kurabilme, yönergeleri takip becerilerine sahip çocuklar çalışma grubuna alınmıştır. Bu bilgiler çocukların gözlem, aile ve öğretmen görüşleri dikkate alınarak toplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada, tek-denekli araştırma yöntemlerinden, yoklama evreli denekler arası çoklu yoklama modeli kullanılmıştır. Ayrıca veri toplama aracı olarak FTF-K Beş Yaş Çocuklarının Dikkat Toplama Testi kullanılmıştır. Çalışma grubunu oluşturan Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite sorunu olan ve normal gelişim gösteren çocuklara haftada bir gün 30-45 dk oturumlarla 12 ay süre ile piyano eğitimi verilmiştir. Araştırma öncesi ve sonrasında ise öntest ve sontest olarak FTF-K Beş Yaş Çocuklarının Dikkat Toplama Testi kullanılmıştır. Test çocuklara uygulanırken veri toplama aracı ile ilgili yönerge sunulmuş ve 90 sn. içinde testin uygulanması sağlanmıştır.

FTF-K Testi; Raatz & Möhling (1971) tarafından geliştirilen ve çocukların dikkat toplama becerilerini ölçmeyi amaçlayan bu testte, çocukların birbirine karıştırılmış elma ve armutların içerisinde 90 saniyede armutları bulmaları ve işaretlemeleri istenmektedir. Test 1968'de 5;0-6;3 yaşındaki 266 çocuğa uygulanmıştır. 1970'de ise, beş- altı yaşlarındaki 1170 çocuğa tekrar uygulanmıştır. Son uygulamada yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey göz önünde bulundurulmuştur. Son olarak test-tekrar-test, n=100, yarım saat ara ile Frankfurt'ta; n=29, üç hafta ara ile Nordschein Westfalen'de; n=66, yedi ay ara ile uygulanmıştır. Türkiye'de de bu test Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi son sınıf öğrencileri tarafından Klinik Psikoloji Uygulamaları dersinde yönergenin anlaşılması ve testlerin uygulanması açısından beş-altı yaş grubundaki 30 çocuğa uygulanmıştır. FTF-K testinin güvenilirliği test-tekrar-test metodu ile saptanmıştır. 1971'de iki çocuk yuvasında n= 29, dört yaşındaki çocuklara üç hafta ara ile uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki korelasyon $r = .85$ olarak bulunmuştur (Kaymak'tan akt. Kayılı, 2010).

Uygulama Süreci:

Çocuklarla yapılan uygulamada, 1 yıl (12 ay) süre boyunca başlangıçta haftada bir gün 30 dakika ve dikkat süreleri ile çalgı eğitimindeki gelişimlerine göre bu süre son aylarda 45 dakikaya çıkarılarak piyano eğitimi uygulaması yapılmıştır. Derslere başlamadan önce her bir öğrenciye yönergeler ile FTF-K dikkat testi uygulanmıştır. 12 ay sonra derslerin bitiminde öğrencilere aynı yönergelere tekrar uyarak FTF-K dikkat testi uygulanmıştır.

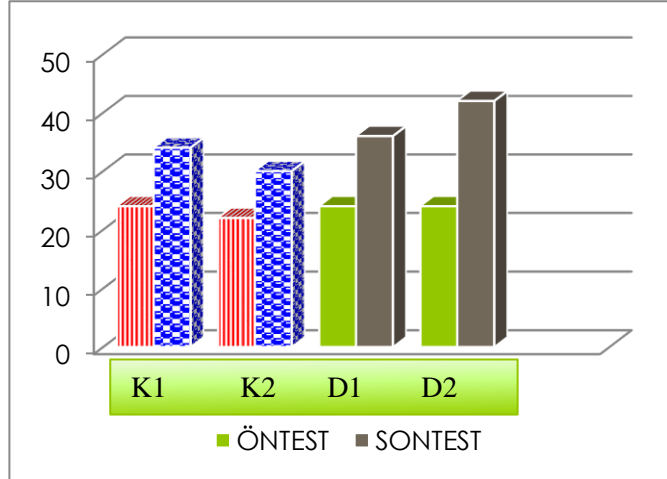
Her bir öğrencide sırasıyla kararlı veri elde edene kadar başlama düzeyi verisi alınmıştır. Piyano dersi uygulama sürecinin ilk oturumunda piyanoda siyah ve beyaz tuşlar tanıtılmıştır. Önce piyanoda iki siyah tuşları bulma çalışması olarak, iki eli kullanacak şekilde eli konumlandırıp, en tizdeki iki siyah tuşlardan başlayarak eller çapraz şekilde atlama çalışması kalın tuşlara doğru yapılmıştır. Daha sonra aynı çalışma üç siyah tuşları bulmak için yinelenmiştir. En son olarak iki siyah ve üç siyah tuşlar sırası ile iki el kullanılarak çalma çalışması yapılmıştır. Böylelikle piyano çalgısı tanıtılmış, ellerin tek bir konuma sabit olmadan serbestçe gezinmesi sağlanmıştır. Her iki siyah tuşun başı olan "do" notasını iki eli kullanacak şekilde, piyanonun başından sonuna kadar oktav atlamalı tüm "do" notalarını bulma çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalar sonraki haftalarda dersin başında tekrar edilerek pekiştirilmiştir. Okul öncesi dönemi çocuklarla çalışıldığı için öncelikli olarak görsel bir materyal ile kartondan yapılmış notalar ve dizek üzerindeki konumları çalışılmıştır. Bu görsel materyal ile piyanoda eski öğrenilen notalar tekrar edilmiş, her hafta yeni öğrenilen notalar pekiştirilmiş, notaların süreleri ile dizek üzerindeki konumlarını öğrenmeleri sağlanmıştır. Çeşitli başlangıç metodları ile başlayarak çalma etkinliği gerçekleştirilmiştir. Her hafta yeni eserleri çalma, okuma etkinlikleri gerçekleştirilerek seviye düzeyi artırılmış ve tekniksel ilerleme kaydedilmiştir. Eser üzerindeki terimsel ifadeler renkli kalemler ile işaretlenerek öğretilmiş ve öğrencilerin dikkatinden kaçması önlenmiştir. Sene sonuna doğru renkli işaretlemeler yapılmadan eser içerisindeki yazılı terimler öğrenciler tarafından fark edilerek eserler seslendirilmiştir. Bir kaç oturumda öğrencilerin önceden çaldıkları ve iyi bildikleri bir eser içerisindeki nüans değişimleri belirgin bir şekilde öğretmen tarafından 1 kere çalınmış, öğrenciden dinlemesi istenilmiştir. İkinci kez çalındığında nüans değişimleri öğrenciler tarafından bulunarak gösterilmesi sağlanmıştır. Başka bir haftada öğrencilerin çaldıkları farklı bir eser seçilmiş, öğretmen tarafından eserin legato olduğu yerler staccato çalınarak seslendirilip öğrenci tarafından 1. kez çalındığında dinlenmesi, 2. kez çalındığında ise farklılığın gösterilmesi istenmiştir. Diğer bir haftada öğrencilerin çaldıkları başka bir eserin melodisi orijinal notasına bağlı olarak 1 kez çalınmıştır. Sonrasında eserin melodisinin küçük bir bölümünde değişiklik yapılarak çalınmış ve öğrenciden bunu bulması istenmiştir. Farklı oturumlarda yapılan bu çalışmalar ile öğrencilerin dikkat ve konsantrasyon süreçlerinin geliştirilmesi ve pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma bittikten sonra iki ve dört hafta sonrasında kazanılan davranışların devam edip etmediği test edilmiştir.

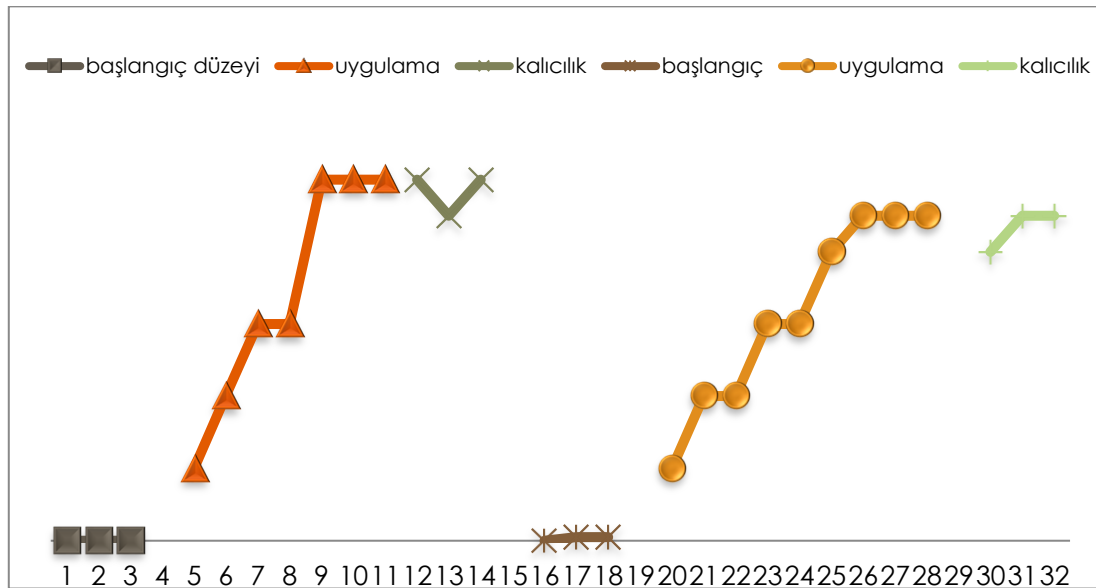
Verilerin Çözümlemesi

Araştırma için “Beş Yaş Çocuklarının Dikkat Toplama Testi (FTF-K) dikkat testinden ulaşılan sonuçlar tablo ve grafik olarak sunulmuştur.

Bulgular ve Tartışma

Grafik 1'e bakıldığında; araştırma grubundaki çocukların hepsinin FTF-K test puanlarında artış olduğu ve piyano çalma becerilerinde önemli ölçüde başarı sağladıkları gözlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin aldıkları piyano eğitiminin dikkat sürelerini artırdığı görülmüştür. Müzik eğitimi okul öncesinde ve özel eğitimde etkili ve verimli bir etkinliktir. Okul öncesi dönem, müzik eğitiminin ilk basamağını oluşturur. Müzik etkinlikleri sayesinde çocukların motor becerileri, göz koordinasyonları, iletişim becerileri ve bilişsel düzeyleri değişir ve gelişir. Yapılan araştırmalar müzik eğitiminin engelli çocuklarda dikkat becerilerini geliştirdiğini, sosyal gelişimi, bedensel gelişimi, zihinsel gelişimi desteklediğini ortaya çıkarmıştır (Malcoç ve Ceylan, 2011). Ayrıca Demirova (2008), müziğin iç disiplini sayesinde belli bir konuya konsantre olmayı (yoğunlaşmayı) ve dikkatini uzun süre sürdürmeyi öğrettiğini vurgulamıştır (s.26).

Grafik 2. Katılımcıların piyano eğitimine ilişkin başlama düzeyi, öğretim sonu ve izleme bulguları

Grafik 2 incelendiğinde araştırmaya katılan her iki çocukta da piyano çalma becerisinin arttığı görülmüştür. Başlama düzeyi verisinden sonra uygulama sürecinde çocukların uzun bir eğitim süreci içerisinde aşama aşama ilerleme kaydettikleri ve istenilen düzeye ulaştığı gözlenmiştir.

Tufan (1987), müzik eğitiminin önemli boyutlarından biri olan çalgı çalma eğitiminin içerisinde müzik aletleri arasında çoksesli müziği daha kapsamlı anlatması ve evrensel müzikteki etkin kullanılabilirliği nedeniyle piyanonun önemli bir yerinin olduğu ve yine çocuk gelişimine olumlu etkiler sağladığını ifade etmiştir (Akt: Eğilmez, 2009). Piyanonun yüksek teknik kapasitesi, çoksesliliği ve geniş repertuarı, bu eğitimlerde yaygın kullanımının başlıca nedenleridir (Ömür&Gültek; 2013). Yapılan araştırmalar piyano çalarken birçok fonksiyonun bir arada çalışmasından dolayı çocukların nörolojik gelişimini sağladığını göstermiştir (Eğilmez, 2009).

Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulguları; 12 ay piyano eğitimi alan her iki okul öncesi öğrenci grubunda dikkat becerilerinde artış olduğunu göstermiştir. Hiperaktivitesi bulunan iki öğrencinin araştırma öncesi FTF-K test sonuçları ile piyano eğitimi sonrasında ki FTF-K test sonuçları arasında yüksek oranda artış gözlenmiştir. Ayrıca dikkat eksikliği ve hiperaktivitesi bulunan öğrenci grubunun, normal gelişim gösteren kontrol grubu çocuklara göre dikkat becerileri daha yüksek çıktığı görülmektedir. Tüm bu sonuçlar ışığında piyano eğitimi uygulama sürecinde gerek müziksel gerek tekniksel gelişim süreçlerinin desteklenmesi öğrencilerin odaklanma ve dikkat becerilerinin gelişmesini sağlamıştır. Malkoç&Ceylan (2011) son yıllarda yapılan çalışmalarda müzik eğitiminin çocukların birçok gelişim özelliğini desteklediğini ve çocukların etkili iletişim, dikkat gibi becerileri müzik eğitimi yoluyla geliştirdiklerini ifade etmişlerdir.

Özel gereksinimli çocuklarda farklı gruplarda piyano eğitiminin çocuklar üzerindeki etkileri araştırılabilir. Daha çok öğrenci grupları üzerinde çalışılarak farklı dikkat testleri de uygulanabilir.

Kaynaklar

- Artan, İ. (2001). Engelli çocukların eğitiminde etkili bir teknik: Müzik, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2).
- Başer, F. (2004). Müziğin Okul Öncesi Dönemde Çocuk Gelişimine Katkısı, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (8), 1-9.
- Demirova, G. (2008). *Piyano Eğitiminin İlköğretim Öğrencilerinin Dikkat Toplama Yetisine Etkisi*. Doktora Tezi: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eğilmez, H. O. (2009). Piyano eğitimi başlangıç aşamasında 6-8 yaş çocukları için kullanılması öngörülen öğrenmeyi hızlandırıcı ve pekiştirici görsel çalışmalar. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 71-88.
- Gasımova, T. (2010). Piyano öğrenme ve öğretme teknikleri. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (25), 99-106.
- Gunaratana H. (1997). "Mindfulness Versus Concentration", *Mindfulness in Plain English*, Chapter XIV, Online Meditation Courses and Support, http://www.vipassana.com/meditation/mindfulness_in_plain_english_16.php sayfasından 23.08.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Günay, Ş., Savran, C., Aksoy, U. M., Maner, F., Turgay, A., & Yargıç, İ. (2006). Erişkin dikkat eksikliği hiperaktivite ölçeğinin dilsel eşdeğerlilik, geçerlik, güvenilirlik ve norm çalışması. *Türkiye'de Psikiyatri*, 8, 98-104.
- Günay, E. ve Özdemir M.A. (2006). *Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Kayılı, G. (2010). *Montessori yönteminin anaokulu çocuklarının ilköğretime hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

- Mack, E.I(2007). Focus and Concentration: Tools for Effectiveness. ,<http://www.ericmackonline.com/ica/blogs/emonline.nsf/dx/focus-and-concentration-tools-for-effectiveness>.
- Malkoç, T., & Ceylan, F. (2011). Okul öncesi dönem işitme engelli çocukların müzik eğitimi etkinliklerinde dikkat eksikliğini geliştirme becerisine ait inceleme. *J. Educ. Instr. Stud. World*, 1(1), 56-63.
- MEGEP (2008). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Özel Eğitimde Müzik Etkinlikleri <http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/cocukgelisim/moduller/ozelegitimde/muziketkinlikleri.pdf> sayfasından 17.05.2018 tarihinde erişilmiştir.
- Ömür, Ö., & Gültek, B. (2013). Mental processes affecting the piano performance Piyano performansına etki eden zihinsel süreçler. *Journal of Human Sciences*, 10(1), 417-433.
- Özçelik, Ö. A. (2010). Suzuki yetenek eğitimi ve bartok mikrokosmos yöntemleriyle özengen piyano eğitiminde yoğunlaşma becerisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 643-661.
- Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Şendurur, Y., & Barış, D. A. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1).
- Tekin İftar E. 2018. “Çoklu Yoklama Modelleri”. *Tek-Denekli Araştırmalar*. Editör: Tekin İftar E., Kırcaali İftar G., Kurt O., Erbaş D., Anı Yayıncılık- Ankara.2. Baskı, ISBN:978-605170-172-1.
- Temiz, E. (2006). Okulöncesi Dönemde Müzik Eğitimi; Yaşanan Problemler ve Çözüm Önerileri. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, 26-28.
- Tufan, S. (2000). Piyano eğitiminde deşifre çalışmaları, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 101-104.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi*.(3. Baskı). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 2. Basım.
- Yücetoker, İ. (2009). *Müzik eğitimi anabilim dalı piyano öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin mevcut piyano eğitiminin durumuna ilişkin görüşleri* (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü).